

Handläggare
Camilla Berner
Telefon: 08-50846463

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 20 februari 2024

Svar på skrivelse angående vuxenutbildningen

Skrivelse från Moderaterna

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Moderaterna har lämnat en skrivelse till arbetsmarknadsnämnden där de önskar svar på frågan om vilka konkreta åtgärder som har vidtagits för att motverka trenden med en minskande andel godkända betyg på de teoretiska kurserna inom komvux. Frågeställaren lyfter bland annat betygen i matematik och vikten av att elever som deltar i kursen når godkända betyg i ämnet.

Arbetsmarknadsförvaltningen menar att flera åtgärder har vidtagits och kommer att införas under 2024 och kommande avtalsperiod, bland annat ökad undervisningstid på de teoretiska kurserna samt förändrade studieformer. Dessa förändringar syftar till att fler elever ska ha ökad tillgång till lärarstöd under sina studier. Ökad närvaro i klassrummet bidrar också till större möjligheter för lärare att kunna göra relevanta bedömningar av färdigheter som kräver interaktion eller innehåller praktiska moment. Störst förändring blir inom matematikämnet där kurs 1 a-c endast erbjuds som klassrumsundervisning från och med nästa avtalsperiod.

Arbetsmarknadsförvaltningen ser också att pandemin har satt spår även i sökmönstret till komvux. Fler söker utbildningar på distans även efter pandemin trots att det inte är rätt studieform för den enskilde som kan behöva det lärarstöd som när- eller fjärrundervisning ger. Även elevgruppens sammansättning har förändrats. Under pandemin var det fler studerande med längre skolbakgrund och studievana vilket gav förutsättningar för högre betyg. Betygen är nu tillbaka på i stort sett samma nivå som före pandemin.

Bakgrund

Arbetsmarknadsnämnden har tagit emot en skrivelse från Moderaterna angående vuxenutbildningen. Frågeställaren har observerat en minskning under 2023 av andelen elever som uppnår godkända betyg på vuxenutbildningens teoretiska kurser.

Med anledning av detta önskar Moderaterna svar på följande fråga: *Vilka konkreta åtgärder har vidtagits för att motverka den negativa trenden gällande andelen vuxenstuderande som erhåller godkända betyg i teoretiska utbildningar?*

Ärendet

Skrivelsen lyfter den minskning av andelen elever med godkända betyg inom vuxenutbildningens teoretiska utbildningar som kan noteras i de senaste två tertialrapporterna. Frågeställaren önskar därför svar på vilka åtgärder som vidtagits inom Vuxenutbildning Stockholm för att motverka denna negativa trend.

Frågeställaren framhåller särskilt betygen i matematik som högt värderade på arbetsmarknaden och en förutsättning för vidare studier. I skrivelsen framhålls att det är viktigt att elever inte bara deltar i kurser utan även erhåller godkända betyg i ämnet.

Skrivelsen lyfter också att det i den andra tertialrapporten under 2023 framgår att andelen elever med godkända betyg minskat över alla områden inom den högskoleförberedande vuxenutbildningen, och att den nuvarande nivån (69%) ligger under det mål som satts av kommunfullmäktige (74%).

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben i samråd med Vuxenutbildning Stockholm vid arbetsmarknadsförvaltningen.

Arbetsmarknadsförvaltningens svar

Under 2023 har Vuxenutbildning Stockholm analyserat orsaker och vidtagit flera åtgärder för att bättre kunna följa upp resultat och stärka betygsättningen inom de teoretiska kurserna på gymnasial nivå. Detta har bland annat resulterat i krav på ökad undervisningstid på de teoretiska kurserna samt att utvecklade studieformer införs i och med kommande avtalsperiod. Nämndens kvalitets- och uppföljningsarbete kommer att stärkas ytterligare i samband med att nya avtal implementeras.

Post-pandemin

Pandemin och den arbetslöshet och permitteringar som uppstod i många branscher fick effekten att många fler studerade på komvux under den perioden. De sökande hade en större studievana och en

annan kunskapsnivå redan vid start än de som vanligtvis söker till komvux vilket innebar bättre förutsättningar att klara kursen med godkända betyg. Enbart undervisning på distans utan möjligheter till salsprov eller nationella prov kan i vissa fall också ha gjort det svårare för lärarna att bedöma de studerandes kunskaper och därmed kan högre betyg ha satts än vad som skulle varit fallet vid klassrumsundervisning. I dagens läge när många i den här gruppen gått tillbaka i arbete har de som söker till komvux andra behov av studier och en annan studiebakgrund. Resultatmässigt är vuxenutbildningen nu tillbaka på ungefär samma nivå som före pandemin. Förändringar i elevsammansättningen påverkar betygen och genomströmningen i vuxenutbildningen och är en förklaring till förändring i andelen godkända betyg.

Studieformer och kursstarter

Distansundervisningen under pandemin fick även andra konsekvenser för sökbilden till komvux. Effekten har blivit att fler elever söker till distanskurser efter pandemin jämfört med tidigare år. Generellt sett är resultaten sämre bland elever som läser kurser på distans och därför vill vuxenutbildningen styra tillbaka de studerande till klassrumsstudier.

Möjligheten att erbjuda kurser på distans kommer därför att begränsas i nästa avtalsperiod inom i flera ämnen. Det gäller kurser där ämnesplanen har ett innehåll som kräver interaktion, till exempel muntliga diskussioner eller laborationer. Istället införs en ny studieform, distans med inslag av fjärrundervisning. Det innebär att lektioner ges digitalt där lärare och elever är åtskilda i rum men inte i tid. Det ger läraren möjlighet att interagera med sina studerande i realtid även om de är på olika platser.

För att säkerställa att de kurser som erbjuds också genomförs kommer kursutbudet att dimensioneras i större utsträckning efter behov och elevunderlag. Ambitionen är att det kursutbud som är sökbart har realistiska möjligheter att bli av om söktrycket följer prognoserna. Det kommer att ge eleverna en reell möjlighet att genomföra sina studier enligt sin studieplan då färre kurser kommer ställas in på grund av för få deltagare. Att reglera antalet starter per år samt i vilken studieform kursen får ges, till exempel endast i klassrum, är några sätt att skapa ett hållbart kursutbud. Det införs också ett krav på minst tio elever per kursgrupp för att få starta kursen inom studieformen distans med inslag av fjärrundervisning. Förändringen ska motverka att utbildningsanordnare startar grupper med för få deltagare som riskerar att läggas ner om det blir flera avbrott till exempel.

Extra anpassningar och stöd

I många fall har de studerande inom komvux behov av extra stöd och/eller anpassningar för att få de bästa förutsättningarna att klara sina studier. Behoven skiftar men vuxenutbildningen ser en stadig ökning av antalet elever som av olika skäl inte klarat sina tidigare studier och nu behöver läsa in kurser och få betyg via komvux istället. Lärarnas roll för att identifiera dessa behov och ge det stöd som behövs är centralt. Deras uppdrag är att arbeta med tillgängliga lärmiljöer och genomföra undervisning som möter den enskilda elevens behov. Vuxenutbildningen har inget lagstadgat krav på sig att arbeta med särskilt stöd och elevhälsa, till skillnad från övriga skolformer. Vuxenutbildningens ansvar enligt skollagen är att om en elev riskerar att inte nå ett godkänt betyg ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen¹. För att stötta lärarna i detta har vi i Stockholm arbetat med frågan genom till exempel Studieteamet, ett professionsteam med specialpedagoger, kurator, arbetsterapeut och studie- och yrkesvägledare som bistår rektorer och lärare. Under 2023 har studieteamet omorganiserats och vissa resurser har flyttat närmare verksamheten i syfte att kunna ge ett ännu bättre stöd till lärarna.

Nationella prov

I januari 2023 genomfördes en fördjupad uppföljning av resultaten på de nationella proven i alla ämnen där det genomförs på gymnasial nivå. Uppföljningen visade att det fanns vissa brister i genomförandet vilket resulterade i flera kommande förändringar. I det aktuella förfrågningsunderlaget för upphandling av vuxenutbildning är det tydligare att alla utbildningar ska genomföra de nationella proven på plats i utbildningslokalerna, även utbildningar som i övrigt ges på distans. Syftet är att säkra att fler elever genomför fullständiga nationella prov och att lärarna därmed får bättre underlag för bedömning av elevens kunskaper i förhållande till kursplanerna. Det kan i sin tur innebära att betygen sjunker eftersom betygsättningen blir mer rättvisande med ett bredare underlag.

Matematik

Ämnet matematik har länge dragits med dåliga resultat betygmässigt, något som syns i statistik över hela landet och i alla skolformer där betyg ges, så även i Stockholm. Ämnet är utmanande och förutsätter ofta ”färska” förkunskaper för att kunna tillgodogöra sig nya moment. Campus Åsö, som är den skola i egen regi som ger kurser i matematik, ger extra stöd till eleverna bland annat genom matemateket. Den verksamheten ska utvecklas

framöver för att fortsätta arbetet med att höja matematik-kunskaperna och leda till bättre resultat i ämnet. I kommande årsrapporter från leverantörerna kommer det också att vara större fokus på ämnet matematik och uppföljning av arbetet och resultat från centralt håll.

Vuxenutbildningscentrum, verksamhetsområde antagning och stöd, ska under 2024 fortsätta att utveckla och förfina sin vägledning och information till kunder som planerar att läsa matematik. Syftet är att det ska leda till att fler sökande söker kurser på en nivå som de har förutsättningar att klara. Sökande tenderar att missbedöma sin egen kunskapsnivå vid söktillfället och väljer en kurs som blir för svår. Även om man tidigare läst matematik på högre nivåer så kan det vara längesedan och kunskaper har glömts bort. Därför är det viktigt att vägledningen ger tillräcklig hjälp och stöd i att bedöma kunskapsnivån så att den sökande kan börja på lämplig nivå. Det pågår ett arbete med att ta fram ett digitalt verktyg som ska hjälpa de sökande att kartlägga sin nivå och utifrån det rekommenderas lämplig kurs. Resultatet av kartläggningen ska också kunna delas med läraren som därmed får bättre underlag för att planera undervisningen för den enskilda eleven.

Under kommande avtalsperiod kommer kurserna Matematik 1 a-c att endast ges i klassrum och inte på distans. Undervisning i klassrum ger bättre möjligheter för läraren att ge stöd och individanpassa sin undervisning utifrån elevernas behov, något som försvåras av distansundervisning. Vuxenutbildningen har sett att många elever väljer distansundervisning trots att det inte är rätt studieform för dem och statistiken visar att matematikkurserna har särskilt låga resultat på distans. Genom att begränsa möjligheterna att läsa vissa matematikkurser på distans kommer fler elever att delta i närundervisning och därigenom få bättre tillgång till lärarstöd.

Karina Uddén
Arbetsmarknadsdirektör
Arbetsmarknadsförvaltningen

Pernilla Unell
Tf. Utvecklingschef
Arbetsmarknadsförvaltningen

Bilaga

1. Skrivelse från Moderaterna angående vuxenutbildningen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karina Uddén, Arbetsmarknadsdirektör	2024-02-08
Pernilla Unell, Tf. Utvecklingschef	2024-02-08